

ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΛΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟ ΙΔΕΩΔΕΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΩΡΑΙΟΤΗΤΟΣ.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ.

Μετά τούς γενομένους ἐν Πέστη, Βρυξέλλαις, Σπᾶ καὶ Τουρίνῳ περὶ κάλλους ἀγῶνας πρόκειται ἤδη νὰ τελεσθῶσι καὶ νέοι τοιοῦτοι ἀγῶνες ἐν Νικαίᾳ καὶ ἐν Παρισίοις, φαίνεται δὲ ὅτι θὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπὶ τινα εἰσέτι χρόνον ὁ νεώτατος οὗτος „συρμός“, μέχρις οὗ τὸ δημόσιον λάβῃ πληρηστάτην τὴν πεποιθήσιν περὶ τοῦ ἀνοήτου καὶ παιδαριώδους τῶν τοιούτων ἀγῶνων. Διεδόθη μάλιστα ἐσχάτως ἐξ Ἀμερικῆς ἢ εἰδήσεις ὅτι ἐν Νέα Ὑόρκῃ πρόκειται νὰ τελεσθῇ προσεχῶς, χάριν ποικιλίας, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τούς ἀγῶνας περὶ κάλλονῃς, νέος ἀγὼν δυσμορφίας, καθ' ὃν ἡ ἀσχημοσύνη τῶν διαγωνισθησόμενων γυναικῶν θὰ λάβῃ βραβεῖον 5000 δολλαρίων, ἢ δὲ εἰκὼν αὐτῆς θὰ δημοσιευθῇ εἰς ὅλας τὰς εἰκονογραφικὰς ἐφημερίδας.

Ἄν τὸ πρᾶγμα ἐλαμβάνετο ποτε ὑπὸ σπουδαίαν ἐποψίν, ἔπρεπε κατὰ πρῶτιστον λόγον νὰ ἐξετασθῇ τὸ ζήτημα: κατὰ ποίας θεωρίας, κατὰ ποίους κανόνας, κατὰ ποίας ἀρχὰς οἱ κριταὶ θὰ ὀρίσωσι τὸ κάλλος καὶ θὰ κρίνωσι περὶ αὐτοῦ. Ὑπάρχει δὲ ἐν γένει μόνιμος καὶ σταθερὰ, παρὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀποδεκτὴ περὶ κάλλους ἰδέα;

Ὁ πρῶτος περὶ κάλλονῃς ἀγὼν, ἐξ ὅσων γνωρίζομεν, εἶνε βεβαίως ὁ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῆς Ἰδῆς τελεσθεῖς, ὁ πασίγνωστος μῦθος περὶ τῆς κρίσεως τοῦ Πάριδος. Ἀλλὰ καὶ τότε, ὡς φαίνεται, ὑπῆρχεν ἡ ἔλλειψις τοιούτου σταθεροῦ τῆς κάλλονῃς κανόνος, διότι βλέπομεν ὅτι ἐκάστη τῶν θεῶν προσεπάθει νὰ δωροδοκῆσῃ καὶ διαφθεῖρῃ ὑπὲρ ἑαυτῆς τὸν ὡς κριτὴν ἐκλεγέντα ποιμένα.

Ἐρευνῶντες τὰ καλλολογικὰ τῶν νεωτέρων συγγράμματα βεβαιούμεθα ἀμέσως ὅτι ἡ ἐξήγησις τῆς ἰδέας τοῦ καλοῦ παρέχει πλεῖστα πράγματα τοῖς φιλοσόφοις, καθότι ἄλλος ἄλλην ἐξήγησιν καὶ ἄλλον ὀρισμὸν τοῦ καλοῦ παρέχεται (ὡς π. χ.: τὸ καλὸν εἶνε ἡ ἰδέα ἐν τῇ ἐμφανίσει. Τὸ καλὸν εἶνε ἡ συγχώνευσις καὶ σύντηξις τοῦ πραγματικοῦ καὶ τοῦ ἰδανικοῦ. Τὸ καλὸν εἶνε ὁ τύπος τῆς σκοπιμότητος παντὸς ἀντικειμένου, καθ' ὅσον οὗτος παρουσιάζεται ἀνευ τῆς ἰδέας αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ κτλ.) Πάντες δὲ οἱ ὀρισμοὶ καὶ αἱ ἐξηγήσεις αὗται, ὅπως γείνωσι καταληπταί, χρήζουσιν ἐτι μείζονος καὶ δυσχερεστερας ἐξηγήσεως ἢ αὐτῆ ἢ ἰδέα τοῦ καλοῦ, ἧς τὴν ἐξήγησιν σκοποῦσι.

Ἐὰν δέ, μεταβαίνοντες ἐκ τῆς θεωρίας εἰς τὴν πράξιν, συμβουλευθῶμεν τούς συγγρόνους ἡμῶν καλλιτέχνας, ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς, οὐδὲν μᾶλλον ἀνύομεν ἐν τῇ καταλήψει τῆς ἰδέας τοῦ καλοῦ. Διότι ἡ νεωτάτη σχολὴ τῶν ζωγράφων οὐδὲν ἄλλο ἀναγνωρίζει πλέον ἢ τὸ εἰδεχθὲς καὶ ἀποτρόπαιον ὡς ἄξιον νὰ ζωγραφηθῇ, μετὰ τῶν ζωγράφων δὲ συμβαδίζουσιν ἐν τῇ αὐτῇ τάσει πρὸς τὸ αἰσχρὸν καὶ δύσμορφον καὶ οἱ συνάδελφοι αὐτῶν ἐν τῇ φιλολογίᾳ, οἱ μυθιστοριογράφοι τῆς καλουμένης πραγματικῆς σχολῆς. Πανταχοῦ θριαμβεῖ τὴν σήμερον τὸ λόγιον τῶν μαγισσῶν τοῦ Μάκβεθ: „Ὠραῖον εἶνε τὸ ἀσχημον, ἀσχημον τὸ Ὠραῖον“. Νομίζει τις, ὅτι πᾶσαι τῶν ἡμετέρων καλλιτεχνῶν αἱ προσπάθειαι τείνουσι πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐξαφανίσωσιν ἀπὸ τῆς γῆς πᾶν ἴχνος τοῦ καλοῦ καὶ Ὠραίου, σπελπιζόμενοι δὲ ἐκ τοῦ παρόντος στρεφόμεθα πρὸς τὸ παρελθὸν ὅπως ἀνακαλύψωμεν τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ καλοῦ γνωρίσματα.

Ἐν τε τῇ καλλιτεχνίᾳ καὶ ἐν τῷ βίῳ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες πρὸ πάντων ἐγνωρίζον νὰ πραγματοποιήσωσι τὸ ἰδεῶδες

τοῦ καλοῦ, καὶ διὰ τοῦτο τὰ ἔργα τῆς τέχνης τῶν θὰ μένωσιν αἰωνίως ὡς ἀπαράμιλλα τοῦ καλοῦ πρότυπα. Ἐκ τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων ὁ Ἀριστοτέλης ἰσχυρίζεται ὅτι τὸ κάλλος εἶναι ὠφελιμότερον ἀπὸ ὅλα τὰ συστατικὰ γράμματα τοῦ κόσμου, ἀλλ' ὁ Σωκράτης θεωρεῖ τὴν κάλλονῃν ὡς ἐπὶ βραχὺ διαρκούσαν τυραννίαν, ὁ δὲ Θεόφραστος ὡς σιωπηλὴν ἀπάτην. Ἐκ τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν δυνάμεθα νὰ συναρμολογήσωμεν διὰ τῆς φαντασίας ἰδεῶδη τινὰ τύπον τῆς γυναικείας κάλλονῃς, ἀλλ' ὁ τύπος οὗτος εἶνε παρὰ πολὺ γενικὸς καὶ ἀόριστος, ἐκ δὲ τῶν κοσμητικῶν ἐπιπέτων, ξανθός, γλαυκόματος, βοῶπις, καλλιπάρειος, λευκίλευνος καὶ τῶν τοιούτων οὐδεμίαν ὀρισμένην ἀτομικὴν ἰδέαν τοῦ γυναικείου κάλλους δυνάμεθα νὰ λάβωμεν. Πολλῶ ἀκριβέστερον καὶ καταληπτότερον δεικνύουσιν ἡμῖν τὸν ἰδεῶδη τύπον τῆς γυναικείας κάλλονῃς παρὰ τοῖς Ἕλλησι τὰ μέχρι τοῦδε διασωθέντα ἀριστουργήματα τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλυπτικῆς. Ἀλλ' ἡ Ἀφροδίτη τῆς Μήλου, τὴν ὁποίαν πάντες θαυμάζομεν, τίς οἶδε ἄγ, λαμβάνουσα ζωὴν καὶ παρουσιαζομένη εἰς τινα τῶν νεωτέρων περὶ κάλλους ἀγῶνων, θὰ ἐλάμβανε τὸ πρῶτον βραβεῖον; Ἴσως ἡ κάλλονῃ τῆς διὰ τὴν σημερινὴν καλαισθησίαν θὰ ἐφαίνετο ὀλίγον τι ψυχρὰ καὶ ἰδιά τὸ μέτωπόν τῆς παρὰ πολὺ χαμηλόν.

Καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἠκολούθουν ἐν γένει τὸ ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων ὀρισθὲν ἰδεῶδες, ἐστεροῦντο ὅμως τῆς λεπτῆς ἐκείνης πρὸς τὴν ἀρμονικὴν ἰσομετρίαν εὐαισθησίας, τῆς χαρακτηριζούσης τὴν ἐλληνικὴν καλαισθησίαν, ὅπως καὶ τὰ σώματα ἐν γένει τῶν Ῥωμαίων ἦσαν ἥττον ἰσομετρα καὶ μᾶλλον ἀδρομερῆ ἢ τὰ τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ Τιβουλλος ἄδει: „Μὲ τὸν ὀφθαλμὸν καταμαγεύει ἡ κόρη, Μὲ τὴν ξανθοβόστρυχον κόμην καὶ τοὺς κρινολεύκους βραχιόνας.“ Καὶ πράγματι ἡ ξανθὴ κόμη ἦτο καὶ κατὰ τοὺς μετέπειτα χρόνους ἐν Ῥώμῃ λίαν ἀγαπητὴ καὶ διὰ τοῦτο εἰσῆγετο σωρηδὸν ἐκ Γερμανίας. Χάριν δὲ τῆς ἀντιθέσεως ἠγάπων οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς τῇ ξανθῇ κόμῃ καὶ μελάνας ὀφθαλμούς, μελαίνας (κεχρωματισμένους) ὄφρυς καὶ βλεφαρίδας: πρὸς τοῦτοις δὲ μακρὰν χεῖρα μὲ λεπτοὺς δακτύλους καὶ ἐπιμεμελημένους ὄνυχας, κομψοὺς καὶ μικροὺς πόδας.

Περὶ τοῦ ἰδεῶδους τῆς γυναικείας κάλλονῃς κατὰ τὸν μεσαιῶνα διδασκόμεθα μετ' ἀποχρώσεως ἀκριβείας ἐκ τῶν ἐρωτικῶν καὶ ἡρωικῶν ἀσμάτων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. „Ἡ γυνὴ, ἡ θέλουσα τότε νὰ θεωρῆται ὡς Ὠραία“, λέγει ὁ J. Scherr, „ἔπρεπε νὰ ἔχῃ μέτριον ἀνάστημα καὶ ραδινὸν καὶ εὐλύγιστον σῶμα. Ἴσομετρία καὶ στρογγυλότης τῶν μελῶν ἀπητοῦντο αὐστηρῶς, ἰδίᾳ δὲ εὐθύτης τῶν σκελῶν, σμικρότης καὶ στρογγυλότης τῶν ποδῶν, λευκαὶ καὶ στερεαὶ σάρκες τῶν βραχιόνων καὶ τῶν χειρῶν, μακρότης καὶ ὀμαλότης τῶν δακτύλων, ραδινότης τοῦ λαιμοῦ, πλαστικὴ στερεότης καὶ μετρία στρογγυλότης τοῦ στήθους (κόλπου). Ἀπὸ τοῦ ἐρυθρολεύκου προσώπου ὠφείλον αἱ παρειαὶ νὰ διακρίνονται ἀνθηραὶ ὡς δροσόντα ῥόδα: τὸ στόμα ἔπρεπε νὰ εἶνε μικρὸν, στερεῶς κλειόμενον καὶ γλυκύτητα ἀποπνέον, ἐκ δὲ τῶν κολπουμένων πορφυρῶν χειλῶν νὰ διαλάμπῃ ἡ λευκότης καὶ στιλπνότης τῶν ὀδόντων. Ὁ στρογγύλος πώγων μετὰ τῆς χιονολεύκου νέμφης του καὶ οἱ γελασῖνοι τῶν παρειῶν ὠφείλον νὰ ἀνυψῶσι τὰ θέλητρα τοῦ στόματος. Ἐκ τοῦ εὐρέος μεταξὺ τῶν ὀφθαλμῶν διαστήματος ὠφείλεν ἡ ῥίς νὰ

κατέρχεται εὐθεία, οὔτε πολὺ μακρὰ, οὔτε πολὺ αἰχμηρὰ οὔτε πολὺ ἀμβλεία. Στεναί, μακραί, ὄχι πολὺ καμπύλαι ὄφρῦς, ὀλίγον τι διακρινόμεναι κατὰ τὸ χρῶμα ἀπὸ τῆς κόμης, ἦσαν λίαν ἀρεσταί. Ὁ ὀφθαλμὸς αὐτὸς ὤφειλε νὰ εἶνε διαυγής, καθαρὸς καὶ ἐκφραστικὸς· τὸ ἀρεστὸν χρῶμα τοῦ ὀφθαλμοῦ ἦτο τὸ γλαυκὸν (γαλανόν), ἀλλ' ἔτι προτιμότερον τοῦ γλαυκοῦ ἦτο τὸ ἀόριστον· ἐκείνο καὶ μεταβαλλόμενον χρῶμα, οἷον παρατηρεῖται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰδούς τινὸς πτηνῶν. Τέλος δὲ ἡ ξανθὴ καὶ χρυσίζουσα κόμη, ἡ ἐλισσομένη δακτυλιοειδῶς περὶ τοὺς χιονολεύκους κροτάφους, ἐξετιμᾶτο μεγάλως ὑπὸ τῶν εἰδημόνων τῆς γυναικείας καλλονῆς.¹⁴

Περὶ τῶν προσόντων, τὰ ὁποῖα οἱ ἄνθρωποι τοῦ 16^{ου} αἰῶνος ἀπῆλθον παρὰ τῆς ὠραίας γυναικός, παρέχει ἡμῖν ὁ μέγας τῆς καλλονῆς γνώστης Firenzuola ἐν τῇ πραγματείᾳ αὐτοῦ „Della bellezza delle donne“ (περὶ τῆς γυναικείας καλλονῆς) ἰκανὰς πληροφορίας. Οὗτος προτιμᾷ ὡς χρῶμα τῆς κόμης τὸ ἥπιον καὶ πρὸς τὸ ὑπόφαιον ἀποκλῖνον κίτρινον· ἡ κόμη αὐτὴ πρέπει νὰ εἶνε πυκνὴ, μακρὰ καὶ οὐλότριχος, τὸ μέτωπον νὰ ἔχῃ διπλάσιον τοῦ ὕψους πλάτος, ἡ ἐπίδερμις νὰ εἶνε λευκὴ ἀλλὰ νὰ μὴ ἔχῃ νεκρὰν λευκότητα, αἱ ὄφρῦς νὰ ἦναι μέλαιναί καὶ ἐν τῷ μέσῳ πυκνόταται, τὸ λευκὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ νὰ ἔχῃ ὑπόγλαυκόν τινα ἀπόχρωσιν, ἡ δὲ ἶρις τοῦ ὀφθαλμοῦ νὰ μὴ εἶνε ἐντελῶς μέλαινα. Καὶ οἱ γαλανοὶ καὶ οἱ μελαγχροῖοι ὀφθαλμοὶ εἶναι ἐπ' ἴσης ὠραῖοι. Τὸ οὖς πρέπει νὰ ἔχῃ μέτριον μέγεθος καὶ νὰ εἶνε στερεόν καὶ καλῶς προσηρμοσμένον, οἱ κρόταφοι νὰ εἶναι λευκοί, ἐπίπεδοι καὶ οὐχὶ πολὺ στενοί. Τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα τῶν παρειῶν πρέπει νὰ βαίνει ἀξανάνομενον μετὰ τῆς στρογγυλότητος, ἡ δὲ ρίς, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαετᾶται οὐσιωδῶς ἡ καλλονὴ τῆς προτομῆς, νὰ βαίνει ἀναλόγως καὶ ἰσομέτρως ἐλαττωμένη τὸν ὄγκον ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, εἰς δὲ τὸ μέρος, ἐνθα λήγει ὁ χόνδρος (τὸ τραγανόν), νὰ λαμβάνῃ μικρὰν τινα καὶ μόλις ἐπαισθητὴν προεξοχὴν χωρὶς ὅμως νὰ γίνεται γρυπὴ, (διότι ἡ γρυπὴ ρίς δὲν ἀρέσκει εἰς τὰς γυναῖκας). Τὸ στόμα πρέπει νὰ εἶνε σμικρὸν, τὰ δὲ χεῖλη νὰ προσαρμύζωνται ἐπ' ἀλληλα χαριέντως, οὕτως ὥστε ἀνοιγομένου τυχαίως τοῦ στόματος νὰ φαίνωνται μόνον ἐξ ἄνω ὀδόντες. Οἱ ὀδόντες πρέπει νὰ εἶναι ὄχι πολὺ μικροί, ἰσόμετροι, ὀλίγον τι ἀπ' ἀλλήλων κεχωρισμένοι καὶ νὰ ἔχωσι τὴν λευκότητα τοῦ ἐλεφαντόδοντος· ὁ πῶγων στρογγύλος μὲ μικρὸν τινα λακκίσκον (νύμφην).

Τοιοῦτοτρόπως δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσωμεν τὰ ἰδεώδη τῆς γυναικείας καλλονῆς εἰς διαφόρους ἐποχὰς καὶ παρὰ διαφόροις λαοῖς μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν. Ἄλλ' ὅσῳ ἀκριβέστεραν ἐξετάζομεν οὕτω τὸ πρᾶγμα, τοσοῦτω σαφέστερον βεβαιούμεθα ὅτι τὸ κάλλος εἶναι τι ἀκατάληπτον καὶ ἀδύνατον νὰ ἐρισθῇ· συγχρόνως δὲ μανθάνομεν ὅτι ἐκάστη ἐποχῇ, ἕκαστος λαὸς, ἐκάστη φυλὴ ἔχει ἰδιαιτέραν τινα περὶ καλλονῆς ἰδέαν.

Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν τὰ εὐμήκη καὶ ραδιναὶ σώματα, ἐνῶ οἱ Τοῦρκοι προτιμῶσι τὰ στρογγυλόσχημα· ἡμεῖς θαυμάζομεν τοὺς λευκοὺς ὀδόντας, ἀλλ' οἱ Ἰάπωνες ἀγαπῶσι τοὺς κίτρινους, οἱ δὲ Ἰνδοὶ τοὺς ἐρυθροὺς. Ἐν Τογκίνῳ μάλιστα καὶ ἐν Σιάμ χρωματίζουσι τοὺς ὀδόντας μὲ μέλαν χρῶμα, διότι τὸ χρῶμα τοῦτο θεωρεῖται ἐκεῖ ὡς τὸ ὠραιότατον διὰ τοὺς ὀδόντας. Μόλις οἱ παῖδες καὶ τὰ κοράσια ἐισέλθωσιν εἰς τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν, ἀμέσως ὑποβάλλονται εἰς τὸ μαύρισμα τῶν ὀδόντων, λέγουσι δὲ ὑπερηφάνως: „οἱ κύνες καὶ οἱ ἐλέφαντες ἔχουσι λευκοὺς ὀδόντας,

ἡμεῖς ὅμως εἴμεθα ἄνθρωποι“. Οἱ Τοῦρκοι ἀγαπῶσι τὴν ἐρυθρὰν κόμην, ἀλλ' ἐν ταῖς Μαριάνναις νήσοις ἡ λευκὴ κόμη θεωρεῖται ὡς ἡ ὠραιότατη. Τὰς ποικιλωτάτας διαφορὰς τῆς καλαισθησίας παρὰ τοῖς διαφόροις λαοῖς βλέπομεν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ρίνα. Ἐν Περούβῳ θεωρεῖται ἡ γρυπὴ, καμπυλωτὴ ρίς ὡς ἡ ὠραιότατη, ἐν Ρωσσίᾳ προτιμῶνται αἱ σιμαὶ ρίνες, οἱ δὲ Μαῦροι πιέζουσι τὰς ἀπαλὰς ρίνας τῶν βρεφῶν, ὅπως καταστήσωσιν αὐτὰς ὅσον οἶόν τε πλατύτερας. Ἡ καλλονὴ τῶν γυναικῶν τοῦ Κουμανὰ ἐν τῇ ὁμοσπονδειακῇ δημοκρατίᾳ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς Βενεζουέλα θεωρεῖται ὡς συνισταμένη ἐν τῇ ἰσχυρότητι τῶν παρειῶν, τῇ μακρότητι τοῦ προσώπου καὶ τῷ ἐκτάκτῳ ὄγκῳ τῶν ὀσφύων.

Τοιοῦτοτρόπως ἡδυνάμεθα νὰ γράψωμεν πλείστας σελίδας μὲ παραδοξοτάτας λεπτομερείας, αἱ ὁποῖαι πᾶσαι ἀποδεικνύουσιν ὅτι δὲν ὑφίσταται διεθνῆς, σταθερὰ καὶ κανονικὴ περὶ κάλλους ἰδέα. Αὐτὸ δὲ τοῦτο βλέπομεν ἐπιμαρτυρούμενον, ἐὰν παραβάσωμεν πρὸς ἀλλήλας τὰς διαφόρους εἰκόνας τῶν γυναικῶν διαφόρων ἐποχῶν, αἰτινες ἐθεωροῦντο ὡς ἀνεγνωρισμένοι καλλοῖ καὶ ἐθαυμάζοντο ὑπὸ πάντων τῶν ἐκάστη συγχρόνων. Διὰ τῆς παραβολῆς ταύτης ἀποδεικνύεται ὅτι καὶ παρὰ τῷ αὐτῷ λαῷ ἐκάστη χρονικὴ περιόδος εἶχεν ἰδιαιτέρον τινα ἰδεώδη τύπον καλλονῆς.

Ἐν Γαλλίᾳ λόγου χάριν, ἵνα παραλίπωμεν τοὺς ἀρχαιότερους χρόνους, αἱ καλλοῖ τῆς πρώτης αὐτοκρατορίας ἦσαν σύμπασαι εὐρωστοί, σθεναραί, σπαργῶσαι, τὰς αἰσθησεις ἡδυπαθῶς θέλγουσαι γυναῖκες. Ὡς αἱ βασίλισσαι τῶν καλλωνῶν τούτων ἀναφέρονται συνήθως ἡ κυρία Tallien, ἡ δούκισσα τοῦ Bassano, ἡ κόμησσα Regnault de Saint-Jean-d'Angely, ἡ κόμησσα Visconti, ἡ κυρία Recamier καὶ ἡ πριγκίπισσα Borghese· ἡ τελευταία αὕτη ἦτο κατὰ τὴν γνώμην πάντων τῶν εἰδημόνων ἡ ὠραιότατη πάσων. Ἄλλ' ὡς εἶπομεν ἐξετιμῶντο τότε μεγάλως τὰ ὑψηλὰ, πολὺσαρκὰ καὶ σφριγῶντα σώματα. Αἱ κυρίαί τότε ἔτρωγον „διὰ νὰ κάμουν χρῶμα“, ὡς συνειδίζον νὰ λέγωσι.

Ἐπὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν Βουρβωνῶν αἱ παρὰ πᾶσιν ἀνεγνωρισμένοι καλλοῖ ἦσαν μικρότεροι τὸ ἀνάστημα καὶ λεπτοφυσέστεροι, ὁ δὲ συρμὸς προὔτιμα ἐκείνας, αἰτινες ὁμοίωζον πρὸς τὰς μικρογραφίας τῶν ἀρχαίων λειτουργικῶν βιβλίων ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἐπὶ τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου τὸ ἰδεώδες τοῦ γυναικείου κάλλους ἔγνω πάλιν παχύτερον καὶ σαρκωδέστερον· ὡς τύποι τοιαύτης καλλονῆς ἔμειναν ἡ δούκισσα τοῦ Istrien, ἡ κόμησσα Lehon, ἡ Αἰδὴ Dorsay καὶ ἡ δούκισσα τοῦ Gramont. Περὶ τὰ τέλη τῆς βασιλείας τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου ἐθαυμάζετο ἐνθουσιωδῶς ὁ „joli minois“ καλούμενος τύπος τῆς γυναικείας καλλονῆς, τοῦ ὁποίου τὸ ἀπαράμιλλον πρότυπον ἦτο ἡ Madame de Vaines. Ἐπὶ τῆς δευτέρας αὐτοκρατορίας ἐθεωροῦντο ὡς αἱ περικαλέσταται τῶν γυναικῶν ἡ Μαρκησία τοῦ Gallifet, ἡ κόμησσα τοῦ Pourtalès καὶ ἡ δούκισσα τοῦ Mouchy.

Πρὸ ὀλίγου χρόνου ἀπήγγειλεν ἐν Παρισίοις ὁ φυσιογνώμων Poincelot ἐνώπιον πυκνοῦ ἀπροκτηρίου λόγον, δι' οὗ περιέγραφε τὰ χαρακτηριστικὰ κυρίας τινός, κατοικοῦσης ἐν Auteuil, ἡ ὁποία κατὰ τὴν γνώμην του εἶνε ἡ ὠραιότερα γυνὴ τοῦ κόσμου. Κατὰ τὴν περιγραφὴν καὶ τὰς ἰδίους λόγους τοῦ Poincelot ἡ κυρία αὕτη ἔχει καστανόχρουν κόμην, σημεῖον εὐτραπέλου πνεύματος, ἐν τοιαύτῃ ἀποχρῶσει, ὥστε εὐρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ μετὰ τῆς ἀπαθείας τῶν ξανθῶν καὶ τῆς διαπύρου θερμότητος τῶν μελαγχροινῶν. Ἐχει πρὸς ταῦτοις ὑψηλὸν μέτωπον, σημεῖον νοημοσύνης,

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΗΡΩΣ.

Κατὰ τὴν ἐλαιογραφίαν τοῦ G. Chierici.

ὀφθαλμούς τίγρως, στενήν καὶ μικράν ῥίνα, μικρότατον πορφυροῦν στόμα, ἐκφράζον θερμότητα αἰσθημάτων, καὶ μικρά, λεπτοφυῆ ὄτια, μὴ ἔχοντα ἀνάγκη νὰ κοσμοῦνται μὲ ἀδάμαντας. Ἡ χεὶρ εἶναι λευκή, οἱ ὄμοι ῥοδινοί, ὁ ποῦς μικρὸς καὶ στρογγύλος, τὸ βᾶδισμα ὀξοεὶ μετέωρον. Ὁ Γάλλος φυσιογνώμων προσέθηκεν ὅτι ἡ ἐξαισία αὕτη καλλονὴ εἶναι ὑπανδρῶς, ὡς καὶ ἐν γένει τὰ νεαρά καὶ ἄωρα κοράσια δὲν δύνανται ποτὲ νὰ συγκριθῶσι κατὰ τὴν ὀραϊότητα καὶ μεγαλοπρέπειαν πρὸς τὰς ἐν πλήρει ἀνθήσει εὐρισκομένας ἐγγάμους γυναῖκας.

Ἴσως εἶχε δίκαιον ὁ γνώστης οὗτος τοῦ γυναικείου κάλλους, ἀλλὰ — ὡς λέγει καὶ ἡ παροιμία — ὁ ἓνας ἀγαπᾷ τὴν μητέρα καὶ ὁ ἄλλος τὴν θυγατέρα. Οἱ πλεῖστοι τοῦ-

λάχιστον θεωροῦμεν τὸ κάλλος ὡς ἀρετὴν ἰδιάζουσαν κυρίως εἰς τὴν νεαρὰν ἡλικίαν (ἀν καὶ ἡ λέξις ὀραϊότης ἀρμόζει μᾶλλον εἰς τὰς ὀρίμους καλλονάς).

Ὅπως δὴποτε ἡ καλλονὴ τοῦ σώματος δὲν δύναται μόνη νὰ καταστήσῃ τὴν γυναῖκα θελητικὴν· ὑπάρχουσι κενὰ καὶ ψυχρὰ καλλονὰ αἵτινες ὑπὸ καλλιτεχνικὴν ἐποψὴν ἐπισταμένως ἐξεταζόμεναι διεγείρουσιν ἡμῖν τὸν θαυμασμόν, ἐν συνόλῳ ὅμως ἀφίνουσι ἡμᾶς ἐν ἀδιαφορίᾳ. Τὸ ἐξωτερικὸν κάλλος τοῦ σώματος δὲν γεννᾷ οὔτε κἂν τὴν ἀγάπην. Αἱ ἐξωτερικὰ καλλονὰ δύνανται νὰ διεγείρωσι πρόσκαιρον ἔρωτα, εἰμποροῦν, τὸ δὲ λεγόμενον, νὰ μᾶς γυρίσουν τὰ μυαλὰ, ἀλλ' ἀληθῆ, ἐγκάρδιον καὶ διαρκὴ ἀγάπην οὐδέποτε γεννῶσι.

Ο ΔΑΙΜΩΝ.

Διήγημα ὑπὸ **I. I. ΚΡΑΣΣΕΒΣΚΥ.**

(συνέχεια.)

Ὁ σοφὸς διδάσκαλος ἐδίδασκε τὸν Ἀδριανόν, ὅτι ὁ ποιητὴς τὴν σήμερον, διὰ νὰ ἴσταται εἰς τὸ ὕψος τῆς ἐποχῆς του, ὀφείλει ἐκτὸς τῆς ἐμπνεύσεως νὰ ἔχη καὶ ἀκριβῆ γνώσιν ὀλοκλήρου τῆς πορείας, ἣν ὁ κόσμος ἐν γένει καὶ ἡ ποίησις ἰδίᾳ ἀπὸ τῶν πρώτων αὐτῆς ἀρχῶν μέχρι τῆς σήμερον διήνυσε.

„Ὁ ποιητὴς οὐδένα ἄλλον πρέπει νὰ μιμῆται“, ἔλεγεν ὁ γηραιὸς Σενούτας τῷ μαθητῇ του, „οὐχ ἦττον ὅμως ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ ὅλους τοὺς ἄλλους ποιητάς, καὶ μάλιστα ἀκριβῶς διὰ τοῦτο, διὰ νὰ μὴ ἐπαναλαμβάνῃ ψαλέντα ἄσματα καὶ νὰ μὴ εἶνε ὁ ποιητὴς τῶν τεθνεώτων.“

Ἐνταῦθα ὀφείλομεν ν' ἀφιερῶσωμεν ὀλίγας λέξεις εἰς τὸν πρῶτον καὶ ἴσως τὸν μόνον διδάσκαλον τοῦ Ἀδριανοῦ. Ὁ Σενούτας, κατὰ τὸ φαινόμενον ἄνθρωπος ἀπλοῦς, ἐξ ἐκείνων τοὺς ὁποίους ὁ λαὸς ὀνομάζει φιλοσόφους, ἦτο σπανιώτατον πρότυπον ἀνθρώπου. Συνέδεεν ἀπέραντον σοφίαν μετὰ τινος οὐδέποτε σβεννυμένης ἐσωτερικῆς τῶν αἰσθημάτων θερμότητος, ἣτις καθίστα γόνιμον τὴν σοφίαν ταύτην. Ὡς ἀληθῆς φιλόσοφος ἐθυσίαζεν ὁ Σενούτας τὰ πάντα εἰς τὰς πνευματικὰς ἀπολαύσεις. Ὅ,τι δὴποτε κατάρθου νὰ ἐννοήσῃ, ἐγένετο ἀμέσως ἀναφαιρέτον κτῆμά του, καὶ ὅμως οὐδέποτε ἔπαυε νὰ μελετᾷ καὶ σπουδάζῃ. Πᾶν νέον ἔργον, ἀναπέμπον καὶ ἓνα μόνον φωτεινὸν σπινθῆρα, κατενθουσίαζεν αὐτόν. Ὅ,τι ἐκέκτητο, ἀνήλθικεν εἰς ἀγορὰν βιβλίων, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα ἦσαν αὐτῷ ἀδιάφορα. Ἐνῶ εἶχε κοινὸν καὶ ἀσήμαντον ἐξωτερικόν, ὑψηλὸν ἀνάστημα, ἰσχυρὰν κρᾶσιν, μεγάλην τετράγωνον κεφαλὴν καὶ χονδρὸν λαιμόν, ἡ μορφὴ του προσελάμβανεν, ὡσάκις ὠμίλει μετὰ ζωηρότητος, τοσαύτην βαρύτητα καὶ σπουδαιότητα καὶ τοιοῦτο θέλητρον, ὥστε οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ μὴ αἰσθανθῇ τὴν ἐπίδρασίν του. Ἀπὸ τῶν πεποιδήσεων καὶ συνηθειῶν του οὐδέποτε ἀφίστατο χάριν τῶν ἄλλων, διότι ἡ ἀλήθεια ὑπὸ πάσας αὐτῆς τὰς ὄψεις ἦτο δι' αὐτόν, ὅ,τι ἱερὸν καὶ ἅγιον, ἡ δὲ ἀπάρνησις αὐτῆς τῷ ἐφαινετο ὡς βεβήλωσις τοῦ ἱεροῦ τούτου. Μεθ' ὅλα ταῦτα ὅμως οὐδεὶς ἦτο ἠπιώτερος τοῦ Σενούτα καὶ ἐπιεικέστερος πρὸς τὰς ἀνθρωπίνους ἀποπλανήσεις. Ὅσάκις προσεπάθει νὰ μεταπειθῇ τινά, προσέβαινε μετὰ τοσαύτης ἀγάπης, μετὰ τοσαύτης ἐγκαρδιότητος, ὥστε ἐπεσπᾶτο, ἀν ὄχι πάντοτε τὴν ὁμογνωμοσύνην, ἀλλ' αἰείποτε τὰς θερμότητας συμπαθείας τῶν ἀκρωμένων. Τὸν Ἀδριανὸν ἠγάπα

ὡς ἰδίον τοῦ υἱόν, καὶ οὐδέποτε ἴσως θὰ ἀπεμακρύνετο ἀπ' αὐτοῦ, ἀν δὲν ἠναγκάζετο ὑπὸ τινος συμβάντος, μεθ' οὗ συνεδέετο ἡ ἰδέα τοῦ ἱερωτάτου καθήκοντος.

Ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματός του, ὁ Σενούτας ἀνήκεν εἰς παλαιὰν τινα οἰκογένειαν, τῆς ὁποίας εἰς κλάδος εἶχε καταστήσῃ εἰς παντελῆ πενίαν. Εἰς ἐξάδελφός του, τὸν ὁποῖον ὁ Σενούτας ὀλίγον ἐγνωρίζε καὶ ἐκ τῆς ἐλεημοσύνης τοῦ ὁποίου δὲν ἤθελε νὰ ἐξαρτᾶται, εἶχε σημαντικώτατα κτήματα ἐν τῇ Ῥωσικῇ Πολωνίᾳ. Ὁ Σενούτας προσεκλήθη πολλάκις ὑπὸ τοῦ ἐξαδέλφου του, ὅστις προσεπάθει νὸ τὸν κρατήσῃ παρ' ἑαυτῷ, ἀλλ' ὁ φιλόσοφος ἐπεθύμει νὰ ἦναι παντελῶς ἀνεξάρτητος καὶ ἐλεύθερος, καὶ δὲν ἠνείχετο νὰ ζῆ ὡς ἀργὸς παράσιτος. Αἴφνης ὅμως ὁ ἐξάδελφος οὗτος περιέπεσεν εἰς βαρεῖαν νόσον, ἀπέθανε μετ' οὐ πολὺ καὶ κατέλιπε τὴν σύζυγον καὶ μικρὰν τινα θυγατέρα, ἃς ἐν τῇ διαθήκῃ του θερμότατα συνίστα εἰς τὴν ἀγάπην καὶ προστασίαν τοῦ γηραιοῦ Σενούτα. Οὗτος λοιπὸν ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλίπῃ τὸν Ἀδριανόν, ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ ἀνατεθὲν αὐτῷ καθήκον καὶ ἀναλάβῃ θέσιν πατρός ἐν τῇ ὀρφανισθεισῇ οἰκογενείᾳ. Ὁ Ἀδριανὸς δὲν ἤξευρε πλέον, τί ἀπέγεινεν ὁ διδάσκαλός του. Κατ' ἀρχὰς ἔλαβε παρ' αὐτοῦ γράμματα, κατόπιν ὅμως, ἐπειδὴ παρέλειψε δις ἢ τρίς νὰ ἀπαντήσῃ, ἐσιώπησε καὶ ὁ Σενούτας ἐντελῶς. Τοιοῦτοτρόπως ἐπὶ μακρὸν χρόνον διετέλεσαν ἐν ἀμοιβαίᾳ ἀγνοίᾳ ἕκαστος περὶ τοῦ ἑτέρου. Ὁ ποιητὴς ὅμως πάντοτε ἠγάπα μετὰ τὴν μητέρα του μάλιστα τὸν διδάσκαλόν του καὶ ἐπόθει νὰ τὸν ἐπανίδῃ. Ἡσθάνετο συχνάκις τὴν ἄλλειψίν του· ἠσθάνετο τὸ ὕψος τοῦ τοσοῦτον ἀπλοῦ καὶ μετὰ τοσαύτης μετριοφροσύνης παρουσιαζομένου πνεύματος, τοῦ ὁποίου ἡ ὄψις ἐξικνεῖτο εἰς τηλικαύτας ἀποστάσεις. . . Ὁ Ἀδριανὸς εἶχε μάθῃ παρ' αὐτοῦ μετ' ἀπληστίας πλεῖστα ὅσα πράγματα καὶ ἐπειδὴ ἦτο φιλομαθέστατος καὶ ἀντελαμβάνετο εὐκόλως, χωρὶς νὰ ἐμβαθύνῃ παρὰ πολὺ βαθέως, διήνυσε ταχέως ἀπέραντον διάστημα.

Ὅπως ἕκαστος ἄνθρωπος, κατεχόμενος ὑπὸ τινος μονομανίας, ἐζήτει ὁ Ἀδριανὸς εἰς τὰς σπουδὰς του κυρίως νὰ μάθῃ ἀκριβῶς τοὺς ὅρους καὶ τὰς περιστάσεις, ὑφ' ἃς οἱ ποιηταὶ γεννῶνται, ἀναπτύσσονται, καὶ ἀποκαλύπτονται εἰς τὸν κόσμον· ἤθελε νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὸ μυστήριον τῆς φύσεως. Ἀλλ' αἱ σπουδαὶ αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην ἔμει-